

Wat kunt u doen als u zelf slachtoffer bent geworden van geweld

Dit document behandelt de volgende onderwerpen:

1. Ziekenhuis / huisarts
2. Aangifte doen
  - Aangifte bij de Politie
  - Anoniem aangifte doen
3. Als u geen aangifte kunt doen
  - Vervolging
  - Weigering aangifte
  - Klachtregeling Politie
  - Nationale Ombudsman
4. Als u informatie wilt opvragen over uw zaak
  - Telefonisch Informatiepunt Slachtofferzaken
5. Slachtofferhulp Nederland
6. Schadevergoeding
  - Wet terwee
  - Burgerlijk Recht (Civiel recht)
  - Schadefonds Geweldsmisdrijven
7. Spreekrecht
8. Juridische hulp
  - Juridisch Loket
  - Rechtsbijstandsverzekering
  - Sociaal Raadslieden
  - Wets- en Rechtswinkel
  - Straat- en contactverbod
9. Slachtoffer-dadergesprek
10. Conflicten oplossen – bemiddeling / mediation
11. Hulporganisaties Slachtoffers

Een minuut stilte is niet genoeg

---

1. Ziekenhuis / huisarts

Heeft u medische hulp nodig kunt u terecht in het ziekenhuis (spoed) of uw huisarts. Daarnaast heeft uw huisarts een groot netwerk van allerlei (plaatselijke) instanties. Daardoor kan hij/zij u doorverwijzen naar de juiste partijen.

2. Aangifte doen

Aangifte bij de Politie

Het is van groot belang dat u als slachtoffer of getuige altijd aangifte doet van een strafbaar feit. Als u aangifte doet op een politiebureau vertelt u wat u overkomen is. Uw verklaring wordt dan opgenomen in een officieel document, het proces-verbaal. Hierin worden uw persoonsgegevens vermeld, maar ook bijvoorbeeld het tijdstip, de plaats en andere bijzonderheden van het strafbare feit.

Bent u slachtoffer, doe dan altijd aangifte. Het proces-verbaal is voor de politie namelijk het officiële document op basis waarvan zij hun werk kunnen doen, zoals het opsporen dan wel aanhouding van verdachten. Bovendien heeft u een aangifte nodig als u bij de verzekering aanklopt voor schadevergoeding.

Wanneer u alleen melding maakt van een geval (dus zonder het opstellen van een proces-verbaal) zal de politie hier niets mee kunnen doen.

Tevens krijgt de politie op basis van de aangiften meer zicht op wat er gebeurt in hun werkgebied. Daarmee kunnen zij bij het vaststellen van hun prioriteiten rekening houden.

U kunt niet altijd meteen terecht op het politiebureau om aangifte te doen, dus maakt u voor de zekerheid een afspraak.

Bij het opnemen van de aangifte, wordt gevraagd of u in contact wil komen met Bureau Slachtofferhulp. Over deze organisatie later meer.

Op het proces-verbaal staat een mutatienummer. Dit nummer kunt u gebruiken om eventueel later informatie over uw zaak in te winnen.

Anoniem aangifte doen

Over het algemeen wordt altijd de voorkeur gegeven aan meldingen en aangiftes bij de politie die niet anoniem zijn, maar in sommige gevallen kan het voorkomen dat burgers moeite hebben met het doen van aangifte of het melden van een strafbaar feit, als dat tot gevolg heeft dat hun naam- en adresgegevens bekend kunnen worden bij de verdachte.

Het is echter niet mogelijk om via de politie anoniem aangifte te doen. Wel bestaan er mogelijkheden om aangifte te doen op de meisjesnaam van een vrouw.

Een goed alternatief wordt geboden door de organisatie Meld Misdaad Anoniem (kortweg M.). Dit is een tiplijn waar iedereen anoniem informatie kan geven over criminaliteit. Het telefoonnummer is gratis: 0800-7000. Open van 10.00 tot 22.00 uur (7 dagen per week). M. staat garant voor de anonimiteit.

Voor meer informatie zie: www.meldmisdaad.nl.

3. Als u geen aangifte kunt doen

U kunt altijd aangifte doen van een strafbaar feit. Dit kan mondeling of schriftelijk. Als de politie weigert de aangifte op te nemen, dan kunt u schriftelijk aangifte doen bij de Officier van Justitie. Deze zal na ontvangst de aangifte doorzenden naar de politie en opdracht geven om proces-verbaal op te maken. Het proces verbaal (die opgemaakt is door de politie) wordt doorgestuurd naar de Officier van Justitie die bepaalt of de 'dader' al dan niet zal worden vervolgd. In het geval van strafrecht heeft u als slachtoffer geen advocaat nodig. Het Openbaar Ministerie onderzoekt de zaak dan.

Als de Officier van Justitie besluit niet tot vervolging over te gaan (met andere woorden geseponeerd) kunt u hiertegen schriftelijk bezwaar maken bij het gerechtshof. Wanneer de Officier besluit tot vervolging, wordt degene tegen wie de aangifte is gericht gedagvaard.

Weigering aangifte

Volgens de juridische afdeling van de politie is de politie verplicht een aangifte op te maken, ook al vindt zij het verhaal nog zo onwaarschijnlijk (de beoordeling is aan de Officier van Justitie). Het moet natuurlijk wel om een aangifte van een strafbaar feit gaan!

Klachtregeling politie

Waar gewerkt wordt, worden fouten gemaakt. Het politiewerk vormt daarop geen uitzondering. Vooral omdat er vaak snel gehandeld of binnen enkele seconden een beslissing genomen moet worden, komt het voor dat in de haast vergissingen worden gemaakt. De politie erkent dit soort fouten.

In principe kan iedereen een klacht indienen met betrekking tot:

- Onjuist gebruik van bevoegdheden
- Discriminatie
- Niet optreden
- Onzorgvuldig handelen
- Onnodig gebruik van geweld
- Onheuse bejegening

In een aantal gevallen kan een klacht niet in behandeling worden genomen. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer:

- De klager anoniem wenst te blijven;
- Het belang van de klager en/ of het gewicht van de klacht onvoldoende is;
- De klacht uitsluitend gaat over een bekeuring en niet over bijvoorbeeld het optreden van de bekeurende agent;
- De klacht over iets gaat, dat meer dan 1 jaar geleden is gebeurd;
- De rechter, een commissie of de Ombudsman een uitspraak heeft gedaan.

De klager kan het beste de klacht indienen bij de politieafdeling waar het voorval heeft plaatsgevonden. Een andere mogelijkheid is de klacht schriftelijk indienen bij de districtchef.

Soms is een goed gesprek voldoende om de onvrede bij de klager weg te nemen. Zo niet, dan wordt een onderzoek opgestart. De manier waarop dit wordt gedaan is afhankelijk van zowel aard als inhoud van de klacht.

Normaal gesproken leidt de afdelingschef het onderzoek, bij een zeer ernstige klacht de Hoofdofficier van Justitie.

Elk korps heeft zijn eigen klachtenregeling, meer hierover op de verschillende korpsites, te bereiken via www.politie.nl. Bij veel korpsen zijn ook folders verkrijgbaar over de klachtenregeling van de politie. Voor meer informatie kan er ook gebeld worden met de voorlichter van het desbetreffende korps.

Mocht de klager ontevreden zijn over de manier waarop de politie de klacht heeft afgehandeld, kan de klager zich altijd nog wenden tot de Nationale Ombudsman.

Nationale Ombudsman

In onze samenleving voert de overheid veel taken uit. Iedereen heeft daar mee te maken. Vaak verloopt het contact goed, maar niet altijd. U mag de overheid hierop aanspreken, want u heeft recht op een eerlijke behandeling. Maar als dat niet helpt? Dan kunt u terecht bij de Nationale ombudsman: een onpartijdig en onafhankelijk instituut.

De Nationale ombudsman kan klachten behandelen over bijna alle overheidsinstanties. Een klacht moet voldoen aan een aantal voorwaarden. U kunt op deze website een klacht indienen.

Wilt u weten of u met uw klacht terecht kunt bij de Nationale ombudsman? Bel dan 0800 33 55555.

De Nationale ombudsman heeft een open oor voor klachten van burgers, maar luistert net zo goed naar de overheid. Zo wordt aan beide partijen recht gedaan. Daar wordt de burger beter van en de overheid ook.

Voor meer informatie zie ook: www.nationaleombudsman.nl.

4. Als u informatie wilt opvragen over uw zaak

Telefonisch Informatiepunt Slachtofferzaken

070 – 381 19 19: maandag tot en met vrijdag van 9.00 tot 16.00 uur.

Voor vragen over de voortgang van de strafzaak en de procedures bij politie en justitie. Slachtoffers die om informatie vragen dienen hun naam, adres, parketnummer of mutatienummer (op proces verbaal) op te geven.

Ook Bureau Slachtofferhulp kunt u hierbij helpen.

5. Slachtofferhulp Nederland

Slachtofferhulp is een organisatie die slachtoffers, familie en kennissen, nabestaanden en getuigen begeleid bij het vinden van een weg door het doolhof van instanties, schaderegelingen, juridische procedures en emoties. U kunt zelf contact met deze organisatie opnemen, maar u kunt ook aangeven bij uw aangifte dat u wilt dat Bureau Slachtofferhulp contact met u opneemt.

Voor meer informatie zie: www.slachtofferhulp.nl.

6. Schadevergoeding

Schadevergoeding kent geen financiële limiet. Enige voorwaarde is dat het niet dubbel verhaald kan worden. Let op: ook verzekeringsgeld telt mee.

Er zijn verschillende mogelijkheden om de geleden schade te verhalen:

1. Bemiddeling van politie tussen dader en slachtoffer
2. Bemiddeling van Officier van Justitie
3. Via Strafrecht (zie Wet Terwee)
4. Via burgerlijk recht
5. Via Schadefonds Geweldsmisdrijven.

De eerste punten zijn alleen van toepassing wanneer de schade gemakkelijk vast te stellen is of wanneer het een eenvoudige zaak betreft.

Wet Terwee

Het slachtoffer kan zich tijdens de strafrechtzitting voegen. U kunt dit ook doen met het voorbereidend onderzoek bij de Officier van Justitie. U bent dan niet meer verplicht ter terechtzitting aanwezig te zijn. Het kan daarbij gaan om vergoeding van materiële en immateriële schadevergoeding als gevolg van het strafbare feit.

Het OM stuurt u daarom vóór de zitting een speciaal voegingformulier toe, als u aangeeft schadevergoeding te willen en als de Officier van Justitie besluit de verdachte te zullen dagvaarden.

Er bestaat geen limiet voor de vordering. Daarvoor in de plaats heeft de wetgever bepaald dat de vordering 'eenvoudig van aard' moet zijn. Dat wil zeggen dat de schade op

eenvoudige wijze (zonder getuigen of deskundigen en zonder gemotiveerd verweer van de verdachte) vast te stellen en/of te schatten moet zijn. Omdat niet alle vorderingen eenvoudig van aard zijn, mag het slachtoffer zijn vordering splitsen in een eenvoudig deel en een moeilijk deel. Ook de rechter kan deze splitsing opleggen. Voor het moeilijke deel kan de benadeelde partij de civiele rechter inschakelen.

De rechter kan de verdachte veroordelen tot betaling van een schadevergoeding aan het slachtoffer en wel in de vorm van een 'schadevergoedingsmaatregel'. Het OM draagt er dan zorg voor dat schadevergoeding wordt geïnd.

Burgerlijk recht (Civiel recht)

U kunt een burgerlijk proces beginnen tegen de dader/verdachte. U stelt de verdachte dan aansprakelijk voor het door u geleden schade. In dit proces staat de verdachte niet terecht voor het strafbare feit dat hij gepleegd heeft, dat kan alleen in het strafproces. In het burgerlijke proces gaat het alleen om de schade.

Bij de mogelijkheid van een burgerlijk proces geldt overigens wel één belangrijke beperking: er kunnen alleen vorderingen behandeld worden die nog niet in het strafproces op de zitting zijn geweest. U kunt dus in twee gevallen gebruik maken van een burgerlijk proces:

- Als u zich niet heeft gevoegd in het strafproces of als er geen strafproces is geweest. U kunt dan in een burgerlijk proces proberen om de volledige schade vergoed te krijgen.
- Als de vordering in het strafproces gesplitst is in een eenvoudig en een ingewikkeld deel, dan kan het ingewikkelde gedeelte (dat niet aan de orde is geweest in het strafproces) alsnog vorderen in een burgerlijk proces.

Een procedure van de burgerlijke rechter is zeker niet eenvoudig en soms nogal tijdrovend. Het is dan ook verstandig om eerst juridisch advies in te winnen, via het Juridisch Loket, het Bureau Slachtofferhulp of een advocaat, voordat u aan deze procedure begint. U kunt echter wel het risico lopen dat de verdachte uiteindelijk niet in staat is om de schade te vergoeden. Als de verdachte niet betaald, dan kunt u zelf een incassobureau inschakelen.

Schadefonds Geweldsmisdrijven

Het Schadefonds Geweldsmisdrijven is opgericht om de slachtoffers die het zwaarst getroffen zijn, een geldelijke uitkering te geven. Onder bepaalde omstandigheden komen ook de nabestaanden van een slachtoffer dat ten gevolge van het geweldsmisdrijf is overleden, voor een uitkering in aanmerking.

Slachtoffers die voor een uitkering uit het Schadefonds in aanmerking komen, zijn personen die door een geweldsmisdrijf, dat door een ander opzettelijk is gepleegd, in Nederland, ernstig (lichamelijk en/of geestelijk) letsel lijden of hebben geleden, terwijl dit letsel schade heeft veroorzaakt, die niet op een andere manier kan worden vergoed, of door het slachtoffer zonder bezwaar zelf kan worden gedragen, terwijl de schade niet mede aan het slachtoffer zelf is te wijten.

Voor de voorwaarden of u in aanmerking komt, kunt u contact opnemen met Schadefonds Geweldsmisdrijven.

U moet het verzoek om een uitkering indienen binnen drie jaar na de dag waarop het misdrijf is gepleegd. Verzoeken die na deze termijn worden ingediend, kunnen nog wel in behandeling worden genomen. Voorwaarde is dan, dat de overschrijding van de termijn het gevolg is van omstandigheden waarvan de verzoeker zelf redelijkerwijs niets kon doen.

U of de nabestaanden kan het verzoek zelf indienen. U kunt hierbij de hulp inroepen van een Bureau Slachtofferhulp of een ander (rechts-) hulpverlener. Na indiening van het verzoek stuurt het Schadefonds een inlichtingenformulier toe. Als dit is ingevuld en teruggezonden, stelt het Schadefonds een onderzoek in naar het misdrijf, het letsel en de schade. Hiervoor worden vaak ook aan derden (politie, openbaar ministerie, behandeld arts, werkgever, uitkeringsinstantie, belastingdienst) inlichtingen gevraagd.

De behandeling van een verzoek kan geruime tijd in beslag nemen. Een beslissing over het verzoek is vaak pas na een jaar of langer na het indienen ervan mogelijk.

Voor meer informatie zie: www.schadefonds.nl.

7. Spreekrecht

Als het tot een rechtzaak komt, heeft u als slachtoffer het recht om zowel schriftelijk als mondeling tijdens de zitting het woord te voeren. U kunt dan laten weten wat het effect van de daad op uw leven is geweest. Dit spreekrecht voor slachtoffers bestaat sinds 1 januari 2005 en geeft slachtoffers van ernstige misdrijven de mogelijkheid om hun stem te laten horen. U bepaalt uiteindelijk zelf of u hiervan gebruik wilt maken. Bureau Slachtofferhulp kan u hierbij begeleiden en eventueel een brief namens u voorlezen tijdens de zitting.

8. Juridische hulp

Juridisch Loket

Het Juridisch Loket is de opvolger van het Bureau Rechtshulp. Deze organisatie is er voor iedereen die in aanmerking komt voor gesubsidieerde rechtsbijstand. Dit is het geval wanneer uw inkomen en vermogen onder een door de overheid vastgestelde grens ligt. Zit u boven deze grens, dan kan het Juridisch Loket u doorverwijzen naar bijv. een advocaat. Voor meer informatie en/of adressen zie: <http://www.hetjl.nl/hetjl/>.

Rechtsbijstandsverzekering

Een rechtsbijstandsverzekering verzekert u van juridische hulp en van juridisch advies tot en met de verdediging in een juridisch geschil. Deze verzekering kunt u afsluiten bij een verzekeringsmaatschappij. Meestal bent u verzekerd tot een bepaald maximum bedrag en voor één of meer bepaalde rechtsgebieden. Per maatschappij verschillen de voorwaarden, de maximumbedragen en de premies.

Sociaal Raadslieden

Veel gemeenten hebben Sociaal Raadslieden in dienst. U kunt dat bij het gemeentehuis navragen. U kunt bij Sociaal Raadslieden terecht met allerlei vragen op sociaal, maatschappelijk en financieel gebied. Het advies is kosteloos.

Wets- en Rechtswinkels

Wets- en rechtswinkels zijn er voor iedereen. Hier kunt u terecht voor informatie en advies. Hier werken vrijwilligers, vaak juridische studenten uiteraard onder supervisie van professionals.

Straat- en contactverbod

Een straat- of contactverbod kan elk moment aangevraagd worden. Er dient alleen wel goede redenen voor te zijn, bijvoorbeeld wanneer:

- de dader in de buurt vrij rondloopt;
- het slachtoffer zich bedreigd voelt door de dader;
- de dader niet stopt met het contact zoeken met het slachtoffer;
- de dader het slachtoffer lastig valt.

Als men een straat- of contactverbod wil afdwingen, dan kunnen getuigenverklaringen de doorslag geven. Dus het is heel belangrijk dat er getuigenverklaringen worden opgesteld. Ook kan het slachtoffer een soort van dagboek bijhouden waarin ze schrijft wat er is gebeurd.

Een straat- of contactverbod kan via het strafrecht of het burgerlijk recht aangevraagd worden.

Strafrecht

Dit gaat via de Officier van Justitie wanneer er al een zaak loopt. Hij kan de rechter verzoeken voorwaarden te stellen aan de verdachte. De rechter kan bepalen dat een gedeelte van de straf niet ten uitvoer gelegd onder de voorwaarde dat de verdachte gedurende een bepaalde proeftijd niet bij het slachtoffer in de straat komt, of contact met hem opneemt. Dit heet 'bijzondere voorwaarde'.

Burgerlijk recht

Het slachtoffer kan een kort geding aanspannen. Een voordeel hiervan is dat de procedure en de zitting vrij snel verlopen. Een nadeel is dat de kosten hoog zijn en dat er een advocaat in de arm genomen dient te worden.

Effectiviteit

Een straat- of contactverbod geeft geen garantie dat de veroordeelde zich eraan houdt. Meestal wordt het verbod gekoppeld aan een dwangsom die bij overtreding opeisbaar is. Als de veroordeelde zich niet aan het verbod houdt, wordt via de advocaat een deurwaarder ingeschakeld. Er moeten minstens twee getuigen zijn die voor de deurwaarder verklaren dat het verbod is overtreden. Pas daarna kan de deurwaarder overgaan tot het vorderen van de dwangsom.

9. Slachtoffer-dadergesprek

Een onderdeel binnen de organisatie Slachtoffer in Beeld is Slachtoffer-dadergesprekken, dat recenter tot stand is gekomen. Voor 2007 waren er zeven verschillende projecten die zich bezighielden met bemiddeling tussen slachtoffer en dader. Slachtoffer in Beeld nam deel aan een aantal van deze projecten. Evaluatie van deze verschillende projecten leerde dat de betrokkenen tevreden waren over de bemiddeling, maar ook dat de verscheidenheid in uitvoerders leidde tot verschillen in werkwijze en selectiecriteria. Daarom wilde het ministerie één organisatie verantwoordelijk maken voor de landelijke ontwikkeling, implementatie en uitvoering om te komen tot een vaste en eenduidige werkwijze. Tevens moest dit een neutrale organisatie zijn.

Vanaf 2007 was het onderdeel Slachtoffer-dadergesprekken bij Slachtoffer in Beeld een feit.

Voor meer informatie zie: www.slachtofferinbeeld.nl.

10. Conflicten oplossen – bemiddeling / mediation

Er zijn verschillende manieren om een conflict op te lossen. Zo is er bij consumentenzaken vaak de mogelijkheid om naar een onafhankelijke geschillencommissie te gaan. Voor problemen waarbij emoties een rol spelen, kan mediation een goede oplossing zijn. Soms is geen van deze methoden geschikt en dan kunt u naar de rechter gaan.

Mediation

Mediation is een manier waarbij u, onder begeleiding van een bemiddelaar, samen met de andere partij tot een oplossing van het probleem komt. Als het niet lukt om er samen uit te komen, dan is het vaak wel mogelijk met behulp van een bemiddelaar. Het enige wat van belang is dat u beiden bereid zijn om met elkaar in gesprek te gaan, naar elkaar te luisteren, samen te onderhandelen en zo naar een gezamenlijke oplossing te zoeken. Voor meer informatie en/of adressen zie: <http://www.nmi-mediation.nl/>.

11. Zelfhulporganisaties voor Slachtoffers

Stichting Aandacht Doet Spreken: www.aandachtdoetspreken.nl.

Vereniging Ouders van een Vermoord Kind: www.oudersvaneenvermoordkind.nl.